

اجتهاد

Adresse:
Idjtihad Constantinople

Téléph: St. 865
XVIIIme ANNÉE
1 Avril. 1923—No. 152

حياتی، فلسفی، اجتماعی فکر غزته سی

اداره خانه سی
جفال اوغلنده « اجتهاد نوی »

تلفون : استانبول ۸۶۵
« اون سکزنجی سنه تأسیسیه »
نومرو ۱۵۲ — ۱ نیسان ۱۹۲۳

عبدالحق حامد بکله ملاقات

۲۵ کانون اول ۱۹۲۲ تاریخی (طنین) ده شو منظومه
اوقوندی :

موقع ویانه.

بر ضربه همکوس ایله دوشمش اویانه
هپ ترسنه دوشمش در اونک کیدیکی شیلر
هپ بالدهات !

اونرله یاتوب قالقار ایش ، کندبسی سویلر ،
وقتیله بتون پول [ه] ده پایلش سده هیات ،
جمله سی صولاش .

وقتیله سیاه ، شیمدی فقط یمیشیل اولمش
بر پالطوسی واردر .

تک کوزلبی واردر ، کیجه لر قندیلیدراو .
یارب نه حیات !

جیلر دلیک آرزوق ...

لکن نه ضرر وارکه دلیکدن دوشه جک بوق .
بر قورقوسی واردر .

میخانه لک ساعت تعطیلی پک ابرکن ...
بر کیرلی پاچاور یله کزر ؛

مندیلیدر او .

لاستیکاری بر باشقه سنکدر که یورورکن
طورماز آیاغنده قاجار اکثر

سرپوشی نه فسدر نه کلاهدر نه صاریقدر .
قالپقده دکدر .

بر شابه می ؟ حاشا او اونک کندینه مخصوص ،
بر باشقه شکدر ،

کشکول کبی بر شی .

ملیقتی فارق اولان بوق ، صوریورلر :
کیمدر بعلامت ؟ بومصیبت نه بیلیقدر ؟

اورکوتمه بلم صوص ...!

بر فتهه ، بر عوره قورمقده بیانی
بضاده مهیای تصدق ، طورییورلر .
ذل فقرینه بر ضم !
آنحق بری وارد اوکا دیر : شاعر اعظم .

عبدالحق حامد
کانون اول ۱۹۲۲

بک سوکیلی و بیوک شاعر هنر و شعرده استاد من عبدالحق
حامد بکک بومکتوب منظومک تأثیری آلتنده (آقشام) .

عبدالحق حامد وطوماس قارلایل

عنوانیله شو فقره یی یازمشدم : دونکی (طنین) ده ،
(ویانه) دن عبدالحق حامد بکک کوندردیکی مکتوب
منظومی بیوک حجاب و کدرله اوقودم . فکرانی ، روحانی ،
وجدانی حادثه لره (اقشام) ک ، بحق ، ویردیکی اهمیتی
بیلیدیکم ایچون شو سطرلری یازمایه و ترجیحاً ستره
کوندرمه یه قرار ویردم :

غوریل باشلی ، آرسلان یورکلر (طوماس قارلایل) .
(قهرمان لر) آدلی پک قیمتمدار بر کتابنده تقریباً شو
سطرلری بازار : « بز انکلیزلر یا (شکسپیر) مزری یا خود
هند ایمپراطور لغمزی فدا ایتک شققرلندن برینی اختیارده
مضطر اولساق ، بلاترد ، (شکسپیر) مزری محافظه ایتمه یه
وهند ایمپراطور لغمزدن واز کچمه یه قرار ویریرز .

بیوک آداملر بویله تقدیر اولونور . (ایران) ک بیوک
شاعری (حافظ) دخی ،

« جهان و هرچه درو هست سهل و مختصرست
ز اهل معرفت این مختصر درین مدار »

[ه] لوندره) نک اک مشهور کبار تریزی : Pool

دیر، که (طوماس فارلایل) که دید یکندن فرقت زدر. تور کیانک
شبه سز اک بیوک شاعری وادبا وشعراسنک استاد الها -
مکاری اولان عبدالحق حامد، (ویانه) نک سوفقلرنده
یورورکن ویاخود سورونورکن، قارشینده، بو کون،
اکثر رجالی نسل منزله سنه دوشمش اولان (ویانه) ده،
تصدق وضعیت آیینور. بو آدام، بوملکیتک برکزیده
اولادی دگی؟ موجودیت فیکریه ووجدانیه سی اعتباریه
بوملکیتک، او، بر والد ماجدی دگی؟ بونه وفاتر
اولادلقدر، بونه وفاتر باباقدرد. جهامک قارشینده موجود
وسیاستاً مستقل بر ملت اولاراق جیقمامن امکاتی فتح
ایدن جلی موفقیت عسکریه مزده عبدالحق حامدک بلیغ
برحصه مباهاتی یوقیدر؟ کمال وحامد اولماسه لردی وطن
وحریت مفهومی بزه نه قادر آز سویلردی!

انکیزله، فرانسه طائف

بومزین مزارل زاند ...

شیمدی بز دوعرولوب دکزده یوله

یاقارز دوردن سواستوبوله ...

سزی کلدک بوکون زیارته بز

بزی احیا ایچون دگی که سز،

اولدیکز نازل چه مقبر.

الوداع! الوداع! ای عسکرار!

مصر اعلیٰ برنی احتوا ایدن منظومه سیله روحلرده شهدای
وطن ایچون دائماً مشغول بر حرمت و هیجان ایقاد ایتمش
اولان (طارق) مبدعی، (جبل الطارق) فاتحندن نظر مزده
داها بیوکدر. اونک، برکون، متفکرتور کیاهیکنی پایاجاق
فقط بوکون ذی حیات هیکنی عار انکیز بر اهاله عرض
ایتمکده در. اونی، تصدق طریقک غیری بر یوله، سفالتدن
قورتارماق تورک ایلنک مقدس وظیفه سی اولدینی قناعی
مطلقاً سزده وادرد. اعیانلق، دولتک اعیانلقی الغا
اولنه بیلیر، فقط ملتک اعیانلقی الغا ایتیم کیسه عقلنه
کتیرمن. اعیان ملت کلدک لغت معناسیله «ملتک
کوزلری، دیمکدر. ملت، بونلر سز کور اولور: باطلی
حق دن، شری خیردن آیرد ایده من اولور. عسکری
ساحده بوکسکلیکنی، مردلکلی کوسترمش اولان ملزم،
وجدان وفکر ساحه سنده جسارتی، سنجیه سنک بلاغتی
کوسترمکده تردد وناخر ایتیه جکدر امیدندیم.

[۲۷ کانون اول ۱۹۲۲]

استاد کلدی. بوکون محب عزیزم جلال منیف بکله،
زیارتنه کیتدک، بر آز راحتسز اولماسنه رغماً بزى درحال
قبول ایتدی. استادمنی کورمه یلی ایکی سنه دن زیاده
اولمشدی. سنه لک ثقافتی اونی محسوس بر درجه ده
یورمش بر حالده کوره جکلی، قورقاراق وایسته مه یه رک
بکله یوردم. ذکا، دهاء، اختیارلق بیلیمور! اوتوز سنه
اول ایلک دفعه جاملیجه ده، حضورینه چیقدیغم حامده،
یالکیز صاقال وصاج رنگی مستی، هان هیچ بر اساسلی
وروحانی تبدل کورونم یوردی. روحک افاده سی و بلاغتی
دائماً عینی ایدی.

عبدالحق حامد بکی بویله روحانی بر کتجلیکله کنج
کورونجه اسقوچیلای وچفتجی شاعر R. Burns ک بر
فقره سی، Viola Semper Florens آدی مجموعه
اشعارمک ایلک صحیفه سنه یازمش اولدیغم بر فقره سی خاطر مه
کلدی. اوفقره نک ایشته ترجمه حرفیه سی:

تحول قادر ثابت هیچ برشی یوقدر، اولوم قادر محقق هیچ
برشی یوقدر. قلبمک هر ضربه سی بزه بریاره آچار، اگر صنعت
شمر اولماسه بدی حیاتم ابدی بر قانماق اولوردی؛ صنعت شعر،
طبیعتک بزدن دریغ ایتش اولدینی شیئی بزه و بریر: اندیشه سز
سعادت، ابدی کتجلیک.

حامد بک دن، دلبر (ویانه) نک حیات فیکریسنک نه
مرکزده بولوندیغی صوردم. عظیم سفالت، رغماً، کوزل
(ویانه) ده علم، ادبیات، صناعات، موسیقی، لسان هپ بواسطتالات
واشتعالات عالیه و علویه نک هان هر زمان اولدینی کبی
یاشادیغی سویله دی. شایان دقت بر ذکادن بحث ایتدی:
«مهندس (دون) اسمنده بر مستشرقی، پک زیاده دفته
شایان بولدم. ۲۷ یاشنده بر کتجدر. عجم، تورک، صرب
لسانلری پک اعلا اوکرمش، حسین حلمی پاشایه کوتوردم.
پاشا ایله مکمل عربجه قونوشدیغی حیرتله کوردم (طارق) ی
آلمانجه یه ترجمه ایتدی. سینه مایه قویدورماقله مشغول
اولیور. احمد حکمت بکدن ده بعض شیلر ترجمه ایتش.
بر وسیله ایله برقاج آی (اسوچ) کیتدی اسوچ لساننه
تماماً آشنا اولاراق عردت ایتدی. بو خارق العاده بر
ذکادر. تورک لری چوق سو بیور. بتون املی استانبوله
کک بزه خدمت ایتکدر. دیدی.

استادی، جلال منیف بکله دیکرکن، سلیمان نظیف؛

بو بیوک ذاتک بر عمومی در سده کی بر افادہ سی ہر تہ صلسہ
قنا تلقی ایدیلش ، مسہلکنندہ ترقی اینہمک اوزرہ عزل
اولش ایدی . آنجاق منیف پاشا مرحومک بک یوکسک
اولان قیدر شناسلنی سایہ سندنہ کتب خانہ لر مفتشہ لکی ایلہ
شویلہ بویلہ معیشتی تأمین ایدلش ایدی .

ارشونی ، اندازہ بی متروہ تبدیل ایتدیلر ،

خواجہ تحسین نامی پتروہ تبدیل ایتدیلر .

دیہ کفرینہ قادار یورونولن دانشمند و حکیم خواجہ من
تماماً حبیبی بر شوق وغیرتہ ، مملکتہ عرفان و حریتک
بر لکندہ کؤک صالماسی و دال بوداق و یرمسی ایچون
عزمکارانہ چالیشوردی . ایشہ منحصر آو آرزو و
امللہ درکہ مشہور فرانسہ متفکر لرندن (وولنہی Volney) ک
(تدمر) خرابہ لرینی زیارتندہ آلدینی انطباعاتی
قید ایتدیکی کتابنک صوکنندہ بولنان (قانون طبیعی)
[La loi naturelle] نک ترجمہ سنی بنم امضاملہ نشر
ایتمک ہوسندنہ بولنشدی . نہ چارہ کہ ایکمزدہ حامیسی
اولان منیف پاشانک زمان نظارتندہ بیلہ ثریا افندی
کی حر دوشونجہ لی بر فاضل « طبیعی جائز دکلر »
اشارتیلہ اثری اعادہ ایتشدی .

بنم طبع تشبہ من صکرہ ، بو کوچوک اثری ترجمہ
ایدن علی فرخ بک مرحوم ترجمہ سنک یاریسندن زیادہ سنک
تقدیس و معاینہ انجمنی طرفندن طی ایدلہ سنہ قاتلانہ رق
نشر ایتدیر مشدی ؛ فقط خواجہ منک ترجمہ سندنہ کؤستردیکی
اقتدار شہہ سز او زمان مایکیہ مکتبندن یکی چیقان علی
فرخ بکک اقتدارندن بک یوکسک اولدینی کی کتابی
عیناً نشر ایلہ قارئینک استفادہ سنی تأمین ایدہ کی امیدیلہ
کؤستریلن حسن قبولہ عرض شکران ایلہ (اجہاد) .
تودیع ایدلدی . ۲۵ کانون ثانی ۱۹۲۳

نجیب عاصم

ہامش : خواجہ تحسین افندی مرحوم « اذاجاء
القضا عمی البصر » ی شو صورتلہ قبول ایدردی :
« اذا عمی البصر جاء القضا » برنجی شکل متداول ورائج ،
« قضا کلدیکی وقت کوز کوراولور ، دیمک اولدینی حالہ
او ، خبر اولہ دکل کوزہ بصیرتسز لک عارض اولدینی زمان
قضا کلیر ، دیردی . خواجہ مرحومک (علم روح)

جناب شہاب الدین بکلردہ استادک الہی بزم صحبتہ داخل
اولدیلر . بر آز صوکرہ دامادلری امین بک دہ بزلرہ
التحاق ایتدی ؛ استاد بر کونش کیجی اورتہ مزدہ ؛ بزلر
سونوک و حیران بیلد بزلر ایدک .

روحانی کوزلاک نہ قدر پایدار و سخاردر ! استادک
یانندن آریلق اوزرہ ابداع کار الی او برکن بیوک فیضی
ہندی یہ :

« در کشور ما میر اجل رام ندارد ،

از سرک نمیرم ، عزرا را نشناسیم

بیت بلندی الہام ایتمن اولان روحانی کوزلاکک و روحانی
یکیتلکک کشور سبحانسی تفکر و تأمل ایدیوردم .

۳ مارت ۱۹۲۳ اجہاد ثوی

ع . ج .

خواجہ تحسین افندی حقندہ

[محترم مدرس نجیب عاصم بک طرفندن کؤندہ ریلشدر]

کتاب عالمک اورا قیدر ابعاد نامحدود ،

سطور حادثات دہر در اعصار نامحدود ،

یازیلش دستکالو ح محفوظ طبیعتہ

مجسم لفظ معنی دارد عالمہ ہر موجود .

مسقط رأسم اولان (عیناب) دن بوندن ۴۵ سنہ اول
استانبولہ ایلاک کلدیکم وقت بوقطہ غرای خطاط وحدتی
یازیسیلہ و طاش باصماسی اولارق طبع ایدلش لوحہ حالندہ
ہر یردہ کوروردم . بتون بر فلسفہ خلقی اجمال ایدن
بو قطعہ نک ناظمی خواجہ تحسین افندی ، شیمدی
(مدرسہ الخطاطین) اولان مدرسہ نک اوست قاتندہ باب عالی
جادہ سنہ ناظر او طہ سندنہ کتابلری آرہ سندنہ او طورور
و یوقوشہ باقان او طہ سندنہ ایسہ رصد آلترلی واسطہ سیلہ
سمانی رصد ایدردی . بن ۹۵ تاریخندہ برطاقم غرضکارلرک
شہرینہ اوغرایان بیوک عالمدن پنجشہنبہ و جمعہ کونلری
تاریخ فلسفہ و ہیئت درسلری آلان تک توک شا کردلری
میانندہ بولندم ہر فصلہ بو محترم عالم بنی تقدیر ایدر
بوتون عقیدہ لریتی بانا آچار ، یونلرک ہیج برینی بندن
صافلامازدی .

ایلاک (عثمانی دارالفنونی) نک ایلاک مدیری اولان